

Memo opleidingskenmerken po

Beoordelingsproces en pedagogische onderwijsconcepten

12 september 2019, Elise Lustenhouwer

Proces van beoordelen

In het vo is er onlangs een lijst met opleidingskenmerken beoordeeld en vastgesteld door de werkgroep RIO vo. Tijdens dit proces zijn criteria vastgesteld die de beoordeling van de kenmerken - komen ze wel of niet op de lijst - eenduidig te laten plaatsvinden. Deze criteria zijn in twee fases verdeeld met een voorbereidende fase vooraf. Een criterium over diploma's is niet van toepassing voor het po en is weggelaten.

voorfase		
nieuwe criteria	Het kan dat er nieuwe criteria vastgelegd moeten worden die tot nu toe wel impliciet hebben bestaan of waar nog niet eerder aan gedacht is. Het kenmerk wordt ook tegen deze criteria gewogen.	De nieuwe criteria worden meegenomen in het wegingsproces.
afvalrace		
het kenmerk bestaat niet in het po	Het maakt hierbij niet uit hoeveel positieve criteria er zijn.	Niet op de lijst opnemen.
het kenmerk is lokaal, niet landelijk	Het kenmerk kan alleen van toepassing zijn op scholen in een bepaald geografisch gebied.	Niet op de lijst opnemen.
het kenmerk wordt niet meer aangeboden door scholen	Het kenmerk bestond wel in het po, maar er is geen school meer die het aanbiedt.	Niet (meer) op de lijst opnemen.
het kenmerk komt voor als opleiding	Een aangeboden opleiding kan hierdoor al onderscheiden worden.	Niet op de lijst opnemen.
het is een pedagogisch onderwijsconcept met keurmerk	Dit kenmerk is zeer belangrijk, want het heeft impact op het hele onderwijs dat aangeboden wordt. Het aanwezige keurmerk is geïnstitutionaliseerd.	Opnemen op de lijst.
het is een pedagogisch onderwijsconcept in ontwikkeling	Als het onderwijsconcept in ontwikkeling is en kansrijk, dan is het niet per definitie van belang dat het keurmerk geïnstitutionaliseerd is. Het kan meerwaarde bieden om deze nieuwe concepten juist te kunnen onderscheiden.	Opnemen op de lijst.
het levert vrijstellingen op voor of toegang tot het vo	Meestal zijn er afspraken aanwezig over samenwerking met de vo-school om vrijstelling van de eindtoets en/of	Opnemen op de lijst.

	toegang tot de vo-school mogelijk te maken.	
algemeen	Er zijn geen (nieuwe) positieve of afvalcriteria waar het kenmerk aan voldoet.	kijk naar de overwegingen
overwegingen		
de indiener	Het maakt verschil uit of de indiener een school, meerdere scholen of de organisatie achter het kenmerk is.	Een verzoek vanuit de scholen is een sterkere afweging om het kenmerk op te nemen dan als het verzoek vanuit de organisatie van het kenmerk komt.
het kenmerk heeft een keurmerk	Het helpt als duidelijk is wat de eisen zijn aan controle en validatie.	Een keurmerk alleen is niet voldoende, maar het kan meer gewicht geven aan de andere criteria.
het aantal scholen met het kenmerk	Een kenmerk kan al waardevol zijn als er (nog) maar één school het kenmerk aanbiedt; het kenmerk kan ook juist niet meer waardevol zijn als (bijna) alle scholen het kenmerk aanbieden.	Als te veel scholen of te weinig scholen dit kenmerk hebben, is dat reden om te overwegen om het kenmerk niet op de lijst op te nemen.
de organisatie achter het kenmerk is ermee gestopt	Als de organisatie achter het kenmerk ermee stopt, kan de waarde van het kenmerk wegvallen.	Het is aan de scholen die het kenmerk nog aanbieden om te bepalen of deze nog relevant is voor de lijst. Het is mogelijk dat het na verloop van tijd steeds minder relevant wordt waarop de keus uiteindelijk gemaakt wordt om het kenmerk niet meer op te nemen in de lijst.
het kenmerk zou een opleiding moeten zijn, maar deze ontbreekt	Het proces om er een opleiding van te laten maken, moet gestart worden.	Er moet goed gekeken worden of het meerwaarde heeft om het kenmerk tijdelijk op de lijst op te nemen. De historie die met het kenmerk wordt opgebouwd, kan ook belemmerend gaan werken om tot een opleiding te komen, want dit kan definitiebepalend werken.

Opgemerkt moet worden dat er in het po mogelijk nieuwe criteria bij komen die wel relevant zijn in het po maar dat niet in het vo waren en vice versa.

Traditioneel vernieuwingsonderwijs

Dalton

Vorm van onderwijs waarin het aanbod afgestemd wordt op de leerling en deze in vrijheid aan taken kan werken.

Organisatie: [Nederlandse Dalton Vereniging](#)

Freinet

Vorm van onderwijs dat niet plaatsvindt aan de hand van vaste methodes, maar vertrekt vanuit de ervaringen en belevingen van de kinderen.

Organisatie: [Vereniging voor Freinetpedagogie](#)

Jenaplan

Vorm van onderwijs waar leerlingen van verschillende leerjaren in een stamgroep zitten en samen werken en presteren als groep.

Organisatie: [Nederlandse Jenaplan Vereniging](#)

Montessori

Vorm van onderwijs met meerdere leerjaren bij elkaar om van elkaar te kunnen leren met focus op zelfstandig (kunnen) leren.

Organisatie: [Nederlandse Montessori Vereniging](#)

Vrijeschool

Vorm van onderwijs waar veel aandacht uitgaat naar de creativiteit van leerlingen en de naar verbinding vinden met zichzelf en de omgeving.

Organisatie: [Vereniging van vrijescholen](#)

Advies: Deze bovenstaande vijf kenmerken opnemen op de lijst. Op Freinet na, die niet in het vo bestaat, zijn deze kenmerken in het vo opgenomen op de lijst.

het is een pedagogisch onderwijsconcept met keurmerk	Dit kenmerk is zeer belangrijk, want het heeft impact op het hele onderwijs dat aangeboden wordt. Het aanwezige keurmerk is geïnstitutionaliseerd.	Opnemen op de lijst.
--	--	----------------------

Nieuwer vernieuwingsonderwijs

Democratische scholen

Vorm van onderwijs waarbij door middel van democratische processen het onderwijs wordt ingericht. Deze vorm wordt alleen in niet-bekostigd onderwijs aangeboden.

Organisatie: [European Democratic Education Community \(EUDEC\)](#)

Vraag: Is er genoeg informatie bij de aanwezige scholen om hierover een besluit te nemen? In het vo is dit kenmerk (nog) niet opgenomen op de lijst vanwege onvoldoende aanwezige kennis t.a.v. de onderbouwing.

Gisdo

Onderwijsvernieuwing met de leerling centraal en de leerkracht als coach. Er wordt een verandertraject aangeboden om een Gisdo-school te worden. De organisatievorm van Gisdo is onbekend, een overzicht van Gisdo-scholen is er evenmin.

Organisatie: [Geert Thoolen](#)

Vraag: Is er genoeg informatie bij de aanwezige scholen om hierover een besluit te nemen? In het vo is dit kenmerk (nog) niet opgenomen op de lijst vanwege onvoldoende aanwezige kennis t.a.v. de onderbouwing.

Jeelo

Vorm van onderwijs waar ook geleerd wordt in de directe omgeving van de school door middel van leerdoelen, projecten en van 'leraren' uit de praktijk.

Organisatie: [Jeelo](#)

Vraag: Is er genoeg informatie bij de aanwezige scholen om hierover een besluit te nemen? Dit kenmerk bestaat niet in het vo.

Kees Boeke

Kees Boeke is een pedagogisch onderwijsconcept waar geen keurmerk of audits voor bestaan. Het lijkt erop dat andere scholen het concept niet officieel kunnen dragen en daardoor blijft het aantal scholen in het po op 1 staan. Daarmee vormt het geen relevante groep om te onderscheiden op basis van dit kenmerk.

Organisatie: [Stichting Werkplaats Kindergemeenschap](#)

Advies: niet opnemen op de lijst. In het vo is dit kenmerk niet opgenomen op de lijst, omdat er maar 1 school aan dit kenmerk voldoet.

het aantal scholen met het kenmerk	Een kenmerk kan al waardevol zijn als er (nog) maar één school het kenmerk aanbiedt; het kenmerk kan ook juist niet meer waardevol zijn als (bijna) alle scholen het kenmerk aanbieden.	Als te veel scholen of te weinig scholen dit kenmerk hebben, is dat reden om te overwegen om het kenmerk niet op de lijst op te nemen.
------------------------------------	---	--

Kunskapsskolan

Vorm van onderwijs gestuurd vanuit de wettelijke leerdoelen die per leerling op de verschillende vakgebieden worden vastgesteld.

Organisatie: [Kunskapsskolan Nederland](#)

Advies: opnemen op de lijst. In het vo is dit kenmerk opgenomen om de ontwikkeling zichtbaar te kunnen maken.

het is een pedagogisch onderwijsconcept in ontwikkeling	Als het onderwijsconcept in ontwikkeling is en kansrijk, dan is het niet per definitie van belang dat het keurmerk geïnstitutionaliseerd is. Het kan meerwaarde bieden om deze nieuwe concepten juist te kunnen onderscheiden.	Opnemen op de lijst.
---	--	----------------------

Nutsscholen

Vorm van onderwijs met de focus op de positie van onderwijs zelf en de positie die de leerling straks gaan innemen binnen de maatschappij.

Organisatie: [Maatschappij tot Nut van 't Algemeen](#)

Advies: opnemen op de lijst. Dit kenmerk bestaat niet in het vo.

het is een pedagogisch onderwijsconcept met keurmerk	Dit kenmerk is zeer belangrijk, want het heeft impact op het hele onderwijs dat aangeboden wordt. Het aanwezige keurmerk is geïnstitutionaliseerd.	Opnemen op de lijst.
--	--	----------------------

Sterrenscholen

Een vorm van onderwijs waarbij onderwijs en kinderopvang naadloos op elkaar aansluiten voor een flexibel en betrouwbare pedagogische omgeving.

Organisatie: [Vereniging IKOOK](#)

Advies: opnemen op de lijst. Dit kenmerk bestaat niet in het vo.

het is een pedagogisch onderwijsconcept in ontwikkeling	Als het onderwijsconcept in ontwikkeling is en kansrijk, dan is het niet per definitie van belang dat het keurmerk geïnstitutionaliseerd is. Het kan meerwaarde bieden om deze nieuwe concepten juist te kunnen onderscheiden.	Opnemen op de lijst.
---	--	----------------------

Unit-onderwijs (SlimFit-project)

Een vorm van onderwijs waarbij grote basisgroepen van verschillende leeftijdsgroepen onderverdeeld zijn in niveaugroepen om elk kind op het eigen niveau mee te laten doen.

Organisatie: [project InnovatieImpulsOnderwijs](#)

Vraag: Heeft dit project een blijvende vorm gekregen? Is er behoefte om dit soort projecten, gefinancierd door het ministerie van OCW, op te nemen? Dit kenmerk bestaat niet in het vo.